

Ключові слова: компетентнісно орієнтований підхід, компетентнісно-діяльнісний підхід, Нова українська школа, нова парадигма освіти, компетентність.

Список використаних джерел та літератури

1. Алексєєнко І.В. Компетентнісно-діяльнісний підхід до побудови комплексів вправ і завдань у змісті посібника елективного курсу «Завітайте до України». 2016. URL : <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/126937> (дата звернення: 12.03.2024)
2. Гільберг Т.Г., Тарнавська С.С., Павич Н.М. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ : Генеза, 2019. 256 с.
3. Гільберг Т.Г., Тарнавська С.С., Хитра З.М., Павич Н.М. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ : Генеза, 2020. 240 с.
4. Пометун О.І., Гупан Н.М., Власов В.С. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в школі: методичний посібник. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с.

*Яковчук Михайло Володимирович,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ 7–8 КЛАСІВ ГІМНАЗІЙ

Сучасний розвиток шкільної іншомовної освіти характеризується впровадженням компетентнісного підходу до навчання, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей особистості, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземної мови учнів 7–8 класів, спрямоване передусім на формування в учнів здатності цілісно поєднувати здобуті знання, сформовані уміння й навички, набутий навчальний досвід, світоглядні цінності, ставлення та переконання з активною творчою самостійною науково-дослідницькою діяльністю у межах окреслених навчальною програмою орієнтирів у процесі добору й використання мовного та інформаційного матеріалу для продукування усних і письмових текстів та для

ідентифікації чужомовних висловлень у процесі їх сприймання під час читання та слухання. Воно вимагає урізноманітнення форм організації навчальної діяльності [2, с. 8].

Одним із найефективніших прийомів реалізації компетентісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів 7–8 класів є використання рольової гри. Гра є однією з провідних форм діяльності дитини в середньому шкільному віці. Рольова гра є мотивувальним фактором, оскільки містить у собі елемент гри та непередбачуваність розв'язки [1], вона сприяє підвищенню в учнів мотивації вивчення іноземної мови, дозволяє врахувати вікові особливості учнів, їх інтереси та нахили, сферу їхньої діяльності, моделюючи ситуації реального спілкування.

Гра – це певна ситуація, яка багаторазово повторюється, і кожен раз у новому варіанті. Ми розглядаємо гру як варіативно-ситуативну мовленнєву вправу, в ході якої учні набувають досвіду спілкування. Тому гра має бути невід'ємним елементом кожного уроку. Учням пропонуються ситуації, що визначають соціально-комунікативну роль учасників, формуючи при цьому одразу декілька компетентностей. Учні мають змоделювати ситуацію, виконуючи її ролі.

Зазвичай ігрова модель навчання має 4 етапи:

1. Орієнтація (введення учнів у тему, ознайомлення з правилами гри, загальний огляд її перебігу).
2. Підготовка до проведення гри (ознайомлення зі сценарієм, визначення ігрових завдань, ролей, орієнтованих шляхів розв'язання проблеми).
3. Основна частина – проведення гри.
4. Обговорення.

Кожна така гра відбувається за певним алгоритмом. Учні «входять» у ситуацію, на основі якої отримують ігрове завдання. Для його виконання вони об'єднуються в групи, обирають відповідні ролі. Розглянемо декілька прикладів.

Так, під час вивчення теми «Покупки» (8 клас) учням можна запропонувати таку рольову гру:

Ви в магазині одягу. Разом із членами родини (друзями) вибираєте брендові речі. Поспілкуйтесь із продавцем і членами родини(друзями):

- *погодься/не погодься з пропозиціями членів родини (друзями)/продавця-консультанта;*
- *дизнайся про розмір та якість одягу;*
- *аргументуй свій вибір.*

У цій ситуації формуються одразу декілька компетентностей: математична та ініціативність і підприємливість.

Для реалізації обізнаності та самовираження у сфері культури можна запропонувати наступну ситуацію, тема: «Школа» (7 клас):

Ви напередодні святкування ювілею школи. Обміркуйте план його проведення. З'ясуйте разом з друзями такі питання:

- *заходи;*
- *оформлення;*
- *відповідальні.*

Під час вивчення теми «Відпочинок та дозвілля» (7 клас) вчитель може запропонувати учням рольову гру, що навчить їх мовленнєвих формул, які використовуються у процесі соціальної взаємодії та сприятиме формуванню їхньої соціальної та громадянської компетентностей:

Батьки учнів та класний керівник стурбовані погіршенням поведінки учнів в класі. Обговоріть на зборах, як краще організувати дозвілля учнів, щоб зайняти їх корисною та захоплюючою справою.

Рольові ігри, модельовані на уроці, мають мати на меті не тільки говоріння і розуміння співрозмовника, а й уміння висловлювати й аргументувати свою точку зору, погоджуватися чи чемно висловлювати свою незгоду та ввічливо переривати співрозмовника. Для того, щоб мовлення учнів було виразним, необхідно навчити їх вживати словосполучення, фрази, вислови, які можуть використовуватися ними при розігруванні ролей. Найбільш

вживаними є такі фрази та словосполучення: *якщо б я був на твоєму місці...; тобі краще ...; я б порадив тобі...; я думаю (не думаю), що тобі слід...; чому б тобі не...; у такому випадку; тобі необхідно спробувати..., я з тобою погоджуюся (не погоджуюся)...; на мій погляд ...; я дотримуюся думки, що ...; я впевнений, що...; я припускаю, що...; з моєї точки зору ...; само собою зрозуміло ...; мені здається, що ...; я переконаний, що ...; чесно кажучи, ...; я так не думаю; це зовсім не те... .*

На нашу думку, використання рольової гри в навчанні іноземної мови в базовій школі готує учнів до реального спілкування в іншомовному професійному середовищі, оскільки вони потрапляють у ситуацію, коли виникає потреба щось сказати, запитати, з'ясувати, довести.

Отже, рольова гра є одним з тих методичних прийомів навчання, що допомагає створити на уроках реальні та уявні ситуації спілкування. Вона додає навчальному спілкуванню комунікативну спрямованість, зміцнює мотивацію вивчення іноземної мови, значно підвищує якість оволодіння нею і є найбільш сприятливою для застосування на середньому ступені навчання, бо саме тут існують необмежені можливості для реалізації творчого потенціалу як учителя, так і учнів.

Ключові слова: рольова гра, спілкування, компетентнісно орієнтоване навчання

Список використаних джерел та літератури

1. Гез М. І. Методика навчання іноземних мов у середній школі : підручник. Київ, 2016. 345 с.
2. Навчання іноземних мов у гімназії : Збірник методичних матеріалів для вчителів іноземних мов / за заг. ред. Редька В. Г.. Тернопіль : Лібра Терра, 2023. 92 с.